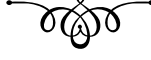

Nava Ratnam

నవరత్నమ్

Document Information

Text title : Navaratnam

File name : navaratnam.itx

Category : misc, subhaashita, nava

Location : doc_z_misc_general

Transliterated by : Aaditya Kalyanaraman

Proofread by : Aaditya Kalyanaraman

Description/comments : Kavyasangraha, Ed. John Haeblerlin, 1847, Jibananda Vidyasagara 1888

Latest update : August 28, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 28, 2021

sanskritdocuments.org

నవరత్నమ్

మిత్రమర్థీ తథా నీతిర్ధర్మకార్పణ్యమూర్ధకాః ।
స్త్రీణాం విద్వాన్ తథోత్థాతాన్ నవరత్నమిదం క్రమాత ॥

మిత్రం స్వచ్ఛతయా రిపుం నయబలైర్లుబ్ధం ధనైరీశ్వరం
కార్యేణ ద్విజమాదరేణయువతీం ప్రేమానా సమైర్బాన్ధవాన్ ।
అత్యుగ్రం స్తుతిభిర్గురుం ప్రణతిభిర్మూర్ఖం కథాభిర్బుధం
విద్యాభీరసికం రసేన సకలం శీలేన కుర్యాద్వశమ్ ॥ ౧ ॥

ఆర్థీ లాఘవముచ్చితో నిపతనం కామాతురో లాఞ్చనం
లుభోఽకీర్తిమసక్తరః పరిభవం దుష్టోఽన్యదోషే రతిమ్ ।
నిఃసోఽవఞ్చనమున్మనా వికలతాం శోకాకులః సంశయం
దుర్వాగప్రియతాం దురోదరవశః ప్రాప్నోతి కష్టం ముహుః ॥ ౨ ॥

నీతిర్భూమిభుజాం నతిర్గుణవతాం హీరక్లనానాం ధృతి
ర్దమ్పతోఽః శిశవో గృహస్య కవితా బుద్ధేః ప్రసాదో గిరామ్ ।
లావన్యం వపుషః స్మృతిః సుమనసాం శాన్తిర్ద్విజస్య క్షమా
సక్తస్య ద్రవిణం గృహాశ్రమవతాం స్వాస్థ్యం సతాం మణ్ణనమ్ ॥ ౩ ॥

ధర్మః ప్రాగేవచిన్త్యః సచివమతిగతిర్భావనీయా సదైవ
జ్ఞేయం లోకానువృత్తం వరచరనయనైర్మర్మణ్ణలం వీక్షణీయమ్ ।
ప్రచ్ఛాద్యో రాగరోషౌ మృదుపరుషగుణౌ యోజనీయా చ కాలే
ఆత్మా యత్నేన రక్షోఽన్య రణశిరసిపునఃసోఽపి నాపేక్షణీయః ॥ ౪ ॥

కార్పణ్యేన యశః క్రుధా గుణచయో దమేభిన సత్యం క్షుధా
మర్యాదా వ్యసనైర్ధనాని విపదా స్థైర్యం ప్రమాదైర్దిజః ।
పైశున్యేన కులం మదేన వినయో దుశ్చేష్టయా పౌరుషం
దారిద్ర్యేణ జనాదరో మమతయా చాత్మప్రకాశో హతః ॥ ౫ ॥

మూర్ఖోఽశాన్తస్తపస్వీ క్షితిపతిరలసో మత్సరో ధర్మశీలో
దుఃస్థో మానీ గృహస్థః ప్రభురతికృపణః శాస్త్రవిధర్మహీనః ।

ఆజ్ఞాహీనో నరేన్ద్రః శుచిరపి సతతం యః పరాన్నోపభోగీ
వృద్ధో రోగీ దరిద్రః స చ యువతిపతిర్దిగ్విడమృప్రకారమ్ ॥ ౬ ॥

స్త్రీణాం యౌవనమర్థినామనుగమో రాజ్ఞాం ప్రతాపః సతాం
సత్యం స్వల్పధనస్య సఙ్కీర్ణతరసదృత్తస్య వాగ్దమృరః ।
సాచారస్య మనోదమః పరిణతేర్విద్యా కులస్వైకతా
సేవాయా ధనమున్నతేర్గుణచయః శాస్త్రేర్వివేకో బలమ్ ॥ ౭ ॥

విద్వాన్ సంసదీ పాక్షికః పరవశోమానీ దరిద్రో గృహీ
విత్తాద్యః కృపణః సుఖీ పరవశో వో న తీర్థాశ్రితః ।
రాజా దుఃసచివప్రియః కులభవో మూర్ఖః పుమాం స్త్రీజితో
వేదాస్తీ హతసక్రియః కిమపరం హాస్యాస్పదం భూతతే ॥ ౮ ॥

ఉత్థాతాన్ ప్రతిరోపయన్ కుసుమితాంశ్చిన్వన్ శిశూన్వర్ధయన్
ప్రోత్తుజ్ఞాన్ నమయన్నతాన్సముదయన్ విశ్లేషయన్ సంహతాన్ ।
తీవాన్ కణ్ణకినో బహిర్నియమయన్ గ్లానాన్మృహుఃసేచయన్
మాలాకార ఇవ ప్రయోగనిపుణో రాజా చిరం నన్దతు ॥ ౯ ॥

ఇతి నవరత్నం సమాప్తమ్ ।

Encoded and proofread by Aaditya Kalyanaraman

—
Nava Ratnam

pdf was typeset on August 28, 2021

—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

